MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
INSTITUȚIE ORGANIZATOARE DE STUDII UNIVERSITARE DE DOCTORAT
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚA SPORTULUI ȘI EDUCAȚIEI FIZICE

TUDORACHE GABRIEL

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

CONTRIBUȚII ÎN CREȘTEREA ROLULUI EDUCAȚIEI FIZICE FORMALE LA SOCIALIZAREA ELEVILOR CICLULUI PRIMAR

Conducător ştiinţific
Prof.univ.dr. MIHĂILESCU NICULINA LILIANA

2021

PARTEA I. FUNDAMENTAREA TEORETICĂ A CONCEPTELOR CIRCUMSCRISE TEMEI

CAPITOLUL 1. CONCEPTUL DE CURRICULUM, CURRICULUMUL SPECIFICE EDUCAȚIEI FIZICE ȘCOLARE

De-a lungul timpul, datorită diversității aspectelor acumulate în evoluția sa, curriculumul a dobândit, de la general la particular, o serie de interpretări: un concept – un ansamblu de procese educative – activități manageriale de proiectare și organizare a conținuturilor – programul activităților școlare – fapt/conținut curricular (Joița E., 2003, pp.155-156).

Autorul D'Hainaut subliniază un aspect esențial, și anume faptul că ,,punctul focal al curriculumului trebuie să fie elevul și nu materia. De aceea, când se vorbește de conținutul curriculumului trebuie să înțelegem că nu este vorba de enunțări de materii de învățat, ci de scopuri exprimate în termeni de competențe, modul de a acționa sau de a ști în general al elevului" (D'Hainaut, 1981, p.95).

Actualul curriculum școlar la disciplina educație fizică are o nouă filosofie, o nouă formă de elaborare. Asta nu înseamnă că precedentul curriculum prezenta aspecte mai mult sau mai puțin bune, ci din contră, era accesibil și eficient pentru nivelul de educație care a condus la crearea acestuia.

CAPITOLUL 2. RELAȚIA COMPETENȚE – UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Între competențe și conținut există o relație reciprocă, de interdependență, determinată de însăși realizarea unui proces educațional compatibil cu cerințele sociale. Însă, sub aspect metodologic, există și alte determinări reciproce, existente între conținut și celelalte componente – subsisteme ale sistemului didactic (metode, mijloace, forme de organizare, strategii didactice), care condiționează modul de structurare a informațiilor, nivelul de abstractizare și generalizare a cunoștințelor, dozarea și prelucrarea metodologică a acestora, în vederea elaborării unui proces de transmitere – asimilare – punere în practică a cunoștințelor (Ionescu M. & Radu I., 2001, p.110).

CAPITOLUL 3. JOCUL, METODĂ ȘI MIJLOC A EDUCAȚIEI FIZICE ȘCOLARE

Din documentarea realizată de noi considerăm că activitatea ludică stimulează și orientează interesul copiilor pentru observare, cunoaștere, asimilare. Jocul este o activitate ce alimentează și în același timp optimizează conduita copiilor pentru învățătură, educă, îmbunătățește, orientează cunoștințele și achizițiile lor în vederea dezvoltării potențialului psiho-motric și socio-afectiv a personalității copiilor adecvat nivelului de interacțiune socială.

Odată cu introducerea clasei pregătitoare în ciclul primar de învățământ, începând cu anul 2012-2013 și până în prezent, au apărut o serie de schimbări și de adaptări. Prezenta programă de educație fizică și sport urmărește un nou demers curricular, centrat pe competențe și nu pe obiective. Aceasta urmărește dezvoltarea profilului de formare al elevilor ciclului primar, dar și conturarea dimensiunii de formare a personalității acestora. Totodată actuala programă oferă profesorilor posibilitatea de a interveni și modifica activitate didactică de învățare specifică, tocmai datorită nivelului de achiziții variate ale fiecărui copil

CAPITOLUL 4. CONCEPTUL DE GRUP ȘCOLAR

Individul se dezvoltă prin intermediul grupului, operând în grup, dar și grupul influențează comportamentul celorlalți indivizi. Această reciprocitate, această interacțiune de influențe și efecte completează totodată modul de acționare al indivizilor.

O privire de ansamblu asupra educației ne dezvăluie eficiența disciplinei în realizarea procesului instructiv-educativ. Nivelul de educare a tinerei generații, a sentimentelor și a conduitei

morale a indivizilor în contextul societății reflectă calitatea și valoarea acestui proces, dar și transparența dintre individ și mediul social.

Interacțiunea este cea care dă naștere unui grup, reflectă modul de comportare și de acționare a membrilor. Fără o interacțiune din partea acestora toate aceste forme pe care grupul le reprezintă nu au nicio valoare și nu denotă nicio eficiență.

PARTEA A II-A. STUDIU PRIVIND IDENTIFICAREA OPORTUNITĂȚII DE FORMARE A UNOR COMPETENȚE DE SOCIALIZARE LA CICLUL DE ACHIZIȚII FUNDAMENTALE

CAPITOLUL 5. CADRUL METODOLOGIC AL CERCETĂRII PRELIMINARE

5.1.Premisele cercetării preliminare

➢ Fiecare copil are un bagaj/potențial distinct în momentul nașterii și dispune de un nivel propriu de dezvoltare. De aceea cunoașterea detaliată a tuturor particularităților elevilor, de către profesor, este fundamentală pentru o mai bună stimulare a bagajului fiecăruia, în vederea unei desfășurări eficiente a activității de educație fizică.

➢ Cu toate că vârsta de șase ani a ridicat numeroase probleme în rândul pedagogilor, psiho-comportamentul acestora oferă premise pentru școlarizare. Indicatorii calitativi ai dezvoltării intelectuale și afective prezintă niveluri încă insuficiente datorate în mare parte unor individualități foarte inegale ca înzestrare sau posibilități.

➢ Pe lângă formarea și perfecționarea capacității motrice și armonizarea unei ținute corporale corecte, diversitatea și complexitatea activității fizice din cadrul lecției de educație fizică îi conferă acesteia și un caracter social.

➢ Necesitatea elaborării și introducerii unei competențe de ordin social, la nivelul ciclului de achiziții fundamentale, este cu atât mai mare cu cât la nivelul ciclului de dezvoltare există o astfel de competență de socializare. La nivelul învățământului primar, ciclul de dezvoltare având tocmai rolul de a dezvolta competențele prevăzute ciclului de achiziții fundamentale.

5.2.Întrebările cercetării preliminare

Întregul demers de cercetare s-a structurat în jurul unor întrebări cărora am dorit să le oferim răspunsuri argumentate.

- *Care este nivelul de continuitate/discontinuitate în ceea ce privește formarea unei competențe de integrare socială a copiilor în tranziția de la învățământul preșcolar la învățământul primar?*
- *În ce măsură se respectă caracterul de cursivitate, actualitate și de inovație educațională odată cu introducerea clasei pregătitoare în învățământul primar, în ciclul curricular de achiziții fundamentale?*
- *Care este, în medie, procentul numărului de copii care trec din aceeași grupă mare de la grădiniță în aceeași unitate de învățământ în clasa pregătitoare din școală?*
- *Există sau nu ferestre de dezvoltare personală a copiilor în care activitatea fizică/activitatea motrică favorizează procesul de integrare socială a elevilor din ciclul curricular de achiziții fundamentale? Care ar fi argumentele obiective cu care se poate susține acest lucru?*

5.3.Scopul și obiectivele cercetării preliminare

Scopul demersului de cercetare este orientat către identificarea acelor considerente cu privire la promovarea și implementarea unei competențe din sfera socializării, axate pe optimizarea comportamentului social și a dezvoltării laturii socio-afective a personalității elevilor la ciclul de achiziții fundamentale.

Tabel nr.1 Obiectivele și activitățile cercetării preliminare

Nr. crt.	Obiectivele cercetării preliminare	Activitățile asociate obiectivelor
1	Identificarea opiniei specialiștilor în educație fizică școlară privind utilitatea formării unei competențe specifice de integrare socială, la ciclul de achiziții fundamentale	1. Elaborarea și aplicarea unui chestionar
		2. Analiza și interpretarea opiniilor exprimate de specialiștii consultați
		3. Validarea chestionarului utilizat
		4. Formularea concluziilor anchetei prin chestionar
2	Stabilirea nivelului de continuitate în formarea cunoștințelor, atitudinilor, comportamentului/formarea competențelor de la învățământul preșcolar la învățământul primar	1. Analiza documentelor curriculare specifice învățământului preșcolar și învățământului primar – ciclul curricular de achiziții fundamentale
		2. Identificarea aspectelor de continuitate și de discontinuitate privind integrarea socială/integrarea în colectiv a copiilor
		3. Formularea concluziilor reieșite din analiza documentelor curriculare
3	Realizarea unei reviste a studiilor și cercetărilor realizate pe plan național și internațional cu privire la rolul activităților motrice/educației fizice în dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârsta de 6-9 ani	1. Identificarea nivelului interactiv al copiilor de la un mediu educațional la altul
		2. Identificarea unor metode și mijloace specifice activității fizice/motrice pe plan național, pentru dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârstele respective.
		3. Studierea posibilităților de utilizare a unor metode și mijloace specifice activității fizice/motrice pe plan național, pentru dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârstele respective
		4. Identificarea unor metode și mijloace specifice activității fizice/motrice pe plan internațional, pentru dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârstele respective
		5. Studierea posibilităților de utilizare a unor metode și mijloace specifice activității fizice/motrice pe plan internațional, pentru dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârstele respective
		6. Identificarea aportului/rolului activității fizice/motrice în ceea ce privește formarea/optimizarea/eficientizarea competenței de integrare socială/ integrare în mediul școlar
		7. Formularea concluziilor

5.4.Metode de cercetare utilizate

În cadrul cercetării prelimnare am utilizat un set de metode de cercetare: metoda documentării/studiului bibliografic, metoda observației pedagogice, metoda anchetei pe bază de chestionar, metoda statistică.

5.5.Organizarea și desfășurarea cercetării

5.5.1.Subiecții cercetării

Subiecții cercetării preliminare sunt clasificați în două categorii:

- prima categorie - specialiștii din domeniul educației fizice, profesori a căror activitate se desfășoară în cadrul învățământului primar, în special la ciclul de achiziții fundamentale. Au fost chestionați douăzeci de cadre didactice, de la diferite unități de învățământ din cadrul județului Argeș;
- a doua categorie - elevii prezenți în cadrul ciclului de achiziții fundamentale, respectiv clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a. Au fost analizați 313 elevi din cadrul ciclului de achiziții fundamentale, de la patru școli/licee, din orașe diferite.

5.5.2.Etapizarea cercetării

Cercetarea preliminară este realizată pe trei etape de analiză și examinare:

❖ etapa I (octombrie 2017–februarie 2018) a avut ca obiectiv identificarea opiniei specialiștilor în educație fizică școlară privind utilitatea formării unei competențe specifice de integrare socială, la ciclul de achiziții fundamentale;

❖ etapa II (martie 2018 – iunie 2018) stabilirea nivelului de continuitate în formarea cunoștințelor, atitudinilor, comportamentului/formarea competențelor de la învățământul preșcolar la învățământul primar;

❖ etapa III (iulie 2018 – martie 2019) are ca scop realizarea unei reviste a studiilor și cercetărilor realizate pe plan național și internațional cu privire la rolul activităților motrice/educației fizice în dezvoltarea trăsăturilor de personalitate la vârsta de 6-9 ani.

CAPITOLUL 7. ARGUMENTE OBIECTIVE ÎN PROMOVAREA UNEI COMPETENȚE DE SOCIALIZARE LA CICLUL DE ACHIZIȚII FUNDAMENTALE

7.1.Studiu privind continuitatea formării competențelor elevilor de la învățământul preșcolar la învățământul primar

Din analiza documentelor curriculare în vigoare, specifice învățământului preșcolar și a învățământului primar școlar, am remarcat o inadvertență privind linia cronologică a procesului educațional, în tranziția copiilor de la grupa mare a grădiniței la clasa pregătitoare a ciclului curricular de achiziții fundamentale. Această inadvertență există în contextul în care obiectivele educației timpurii și cerințele educaționale asumate prin competențele generale și specifice precizate în documentele curriculare ale învățământului primar nu operează ca un act educativ integrat activității pedagogice ce validează tranziția între treapta preșcolară și treapta școlară.

Între planul cadru de învățământ preșcolar și planul cadru de învățământ primar nu există acea liniaritate tranzitorie, clasa pregătitoare (6-7 ani)/grupa mare a grădiniței (6-7ani) fiind prezentă în același timp atât la nivel ciclului preșcolar, cât și la nivelul ciclului primar, pozițiile acesteia în cadrul ambelor sisteme de învățământ se contrazic reciproc.

Incongruența caracterului educativ dintre dintre cele două sisteme de învățământ este marcată mai mult de faptul că ciclul de achiziții fundamentale dispune de prezența domeniului de conținut supus învățării „*Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate*” care reclamă din ce în ce mai mult prezența obligatorie a unei competențe generale caracteristică educației fizice care să contureze aspectele privind dimensiunea socială, pe când ciclul preșcolar, prin intermediul domeniului psihomotric nu se axează sub nicio formă asupra socializării.

În urma cercetării amănunțite s-a constatat că singurele considerente concludente care denotă aspectul de afiliere unitar-educativ a celor trei cicluri curriculare, ciclul preșcolar – ciclul achizițiilor fundamentale – ciclul de dezvoltare, pe traiectoria procesului educațional, și repet faptul că se pot situa pe aceeași hartă a procesului educațional, dar care încă nu pot asigura o continuitate, pornesc de la prezența noului domeniu de conținut al programei școlare a ciclului primar „*Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate*”.

7.2.Studiu privind opinia specialiștilor domeniului referitor la nevoia formării unei competențe de socializare la ciclul de achiziții fundamentale

În opinia specialiștilor, lecția de educație fizică se poate baza atât pe suportul informațional, cât și pe suportul practic, ceea ce o recomandă în categoria verigilor de bază ce asigură traseul evolutiv al aspectelor sociale. Concordanța între valențele lecției de educație fizică și competența de ordin social este confirmată de profesorii ai căror activitate se desfășoară la nivelul acestui ciclu curricular, care sprijină și doresc o dezvoltare bio-psiho-socială a elevilor aflați în această etapă educațională prin intermediul strategiilor specifice disciplinei educație fizică și sport.

Credibilitatea și considerentele specialiștilor, concomitent cu potențialul creativ al activității motrice plasează lecția de educație fizică ca fiind oportună în procesul educativ de apartenență la societate. Lecția de educație fizică este încă privată de capacitatea acesteia de a forma și de a

îmbunătăți componenta de socializare, în ciuda platoului de creativitate pe care îl oferă prin intermediul formelor de organizare și a mijloacelor instructiv-educative specifice acesteia.

7.3.Studiu privind menținerea fluxului interactiv de socializare al copiilor de la grădiniță și până la ciclul primar de achiziții fundamentale

Ponderile înregistrate privind menținerea fluxului interactiv de la grădiniță și până la terminarea ciclului de achiziții fundamentale arată că în cea mai mare parte dintre situații există cel puțin doi copii care provin din același mediu preșcolar și foarte puțini care provin individual. Acest fapt denotă că formarea și îmbunătățirea abilităților de socializare prin intermediul activității lecției de educație fizică este necesară și fundamentală pentru întregul proces de învățământ educațional.

Contactul social al copiilor care trec din aceeași grupă mare de la grădiniță în aceeași unitate de învățământ în clasa pregătitoare din școală se menține într-o proporție consistentă, ce facilitează abordarea procesului de interacțiune socială. Atât în județul Argeș, cât și în afara acestuia, procentul elevilor care trec de la grupa mare la clasa pregătitoare este suficient cât să se continue procesul de socializare început încă în mediul preșcolar.

PARTEA III. ROLUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘCOLARE ÎN FORMAREA COMPETENȚEI DE SOCIALIZARE LA CICLUL DE ACHIZIȚII FUNDAMENTALE

CAPITOLUL 8. DEMERSUL METODOLOGIC DE CERCETARE

8.1.Premisele cercetării

- Din momentul intrării copilului în mediul școlar, are loc cristalizarea imaginii de sine, atât pe baza rezultatelor școlare, cât și a confruntărilor și comparărilor zilnice, pus în diverse situații cu cei de aceeași vârstă.
- Principalul factor care modelează dimensiunea polară a afectivității copilului îl reprezintă mediul socio-cultural al unității de învățământ, pe baza sistemelor de valori și a etaloanelor de raportare la ele.
- Aspectul regresiv al finalităților sistemului de învățământ preprimar, în tranziția la finalitățile inovative ale sistemului de învățământ primar școlar, constatat de noi, influențează traseul continuu al formării unei competențe de integrare socială la nivelul ciclului curricular de achiziții fundamentale.
- Pe lângă formarea și perfecționarea capacității motrice și armonizarea unei ținute corporale corecte, diversitatea și complexitatea procesului didactic din cadrul lecției de educație fizică îi conferă acesteia și un caracter social. În opinia specialiștilor care au participat la ancheta derulată în cercetarea preliminară, concordanța între valențele lecției de educație fizică și o competență specifică de ordin social la ciclul curricular de achiziții fundamentale beneficiază de o apreciere pozitivă;

8.2.Scopul și obiectivele cercetării

Scopul cercetării este de a pune în evidență contribuția educației fizice în dobândirea unei competențe de socializare la elevii ciclul curricular de achiziții fundamentale, prin proiectarea și implementarea unei strategii didactice eficiente pentru vârsta de șase – nouă ani.

Tabel nr.2 Obiectivele și activitățile cercetării experimentale

Nr. crt.	Obiectivele cercetării experimentale	Activitățile asociate obiectivelor
1	Elaborarea unei competențe generale și a competențelor specifice pe linia continuității formării comportamentului social de la grădiniță	1. Formularea competenței generale caracteristică disciplinei și a competențelor specifice comportamentului social
		2. Stabilirea metodelor și mijloacelor destinate desfășurării activității motrice din cadrul lecției de educație fizică școlară

	la ciclul curricular de achiziții fundamentale	3. Stabilirea formelor de organizare a activității din cadrul lecției de educație fizică
2	Evaluarea eficienței strategiei didactice proiectată și implementată în experimentul pedagogic pentru realizarea competențelor specifice și a competenței generale	1. Elaborarea sistemului de evaluare utilizat
		2. Alegerea unităților de învățământ și stabilirea numărului de clase pe fiecare nivel de vârstă a ciclului de achiziții fundamentale
		3. Familiarizarea cu elevii fiecărei clase, a fiecărei unități de învățământ și aplicarea testelor inițiale pe baza sistemului de evaluare elaborat
		2. Prelucrarea rezultatelor obținute în urma testării inițiale
		3. Experimentarea strategiei didactice specifice disciplinei educație fizică și sport pe direcția dezvoltării și educării comportamentului social
		4. Aplicarea testelor finale în vederea determinării nivelului de evoluție al programului educațional implementat
		5. Prelucrarea rezultatelor obținute în urma testării finale
		6. Interpretarea datelor și a informațiilor obținute în urma testărilor inițiale și finale la nivelul fiecărei clase școlare
		7. Compararea datelor celor două testări (inițială și finală) la nivel de clasă, în vederea gradului de evoluție al programului educațional elaborat
		8. Formularea concluziilor

8.3.Ipotezele de cercetare

1. Contribuția educației fizice formale la ciclul de achiziții fundamentale în formarea și dezvoltarea unui comportament interpersonal bazat pe îmbunătățirea interacțiunii membrilor grupului, pe creșterea nivelului de coeziune al acestuia și educarea trăsăturilor de personalitate poate fi optimizată prin operaționalizarea unei competențe generale centrată pe aceste aspecte.

2. Realizarea unei competențe orientată către dimensiunea socială la elevii claselor pregătitoare, I și a II-a, favorizează caracterul concentric spiralat al învățământului și permite dobândirea unei experiențe sociale caracteristică nivelului de vârstă al copiilor, necesară ca achiziție formării competenței generale stipulate în programa școlară pentru primele două clase ale ciclului curricular de dezvoltare, clasele a III-a și a IV-a.

8.4.Metodele de cercetare

În cadrul cercetării experimentale am utilizat următoarele metode de cercetare: metoda documentării/studiului bibliografic, metoda observației pedagogice, metoda sociometrică, metoda determinării comportamentului interpersonal, metoda aprecierii obiective, metoda experimentului pedagogic, metoda statistico-matematică.

8.5.Organizarea și desfășurarea cercetării

8.5.1.Etapizarea cercetării

Cercetarea experimentală s-a desfășurat în două etape:

❖ etapa I (septembrie – octombrie 2018) a constat în elaborarea competenței generale și a competențelor specifice pe linia continuității formării comportamentului social de la grădiniță la ciclul curricular de achiziții fundamentale;

❖ etapa II (noiembrie 2018 – noiembrie 2019) a avut ca obiectiv evaluarea eficienței strategiei didactice proiectată și implementată în experimentul pedagogic pentru realizarea competențelor specifice și a competenței generale.

8.5.2.Subiecții cercetării

Cercetarea experimentală a vizat un număr de 228 elevi privind testările inițiale (112 fete și 116 băieți) și un număr de 227 elevi la testările finale (109 fete și 118 băieți), elevii ciclului curricular de achiziții fundamentale, din cadrul a trei unități școlare din județul Argeș, conform tabelelor următoare:

- 73 elevi atât la testările inițiale, cât și la testările finale – Școala Gimnazială „*Nicolae Bălcescu*” (Nr.6 Pitești);

- 76 elevi la testările inițiale și 75 elevi la testările finale – Școala Gimnazială „*Ion Luca Caragiale*” (Nr.16 Pitești);
- 79 elevi atât la testările inițiale, cât și la testările finale – Școala Gimnazială Nr.1 Costești.

CAPITOLUL 9. CONȚINUTUL STRATEGIEI DIDACTICE UTILIZATE ÎN EXPERIMENT

9.1.Motivarea competenței specifice propusă

Competența generală pe care o propunem la ciclul de achiziții fundamentale la disciplina educație fizică și sport și pe care dorim să o integrăm în procesul educativ, alături de celelalte competențe, vizează formarea și dezvoltarea unui comportament interpersonal bazat pe îmbunătățirea interacțiunii membrilor grupului, pe creșterea nivelului de coeziune al acestuia și educarea trăsăturilor de personalitate (fig.1).

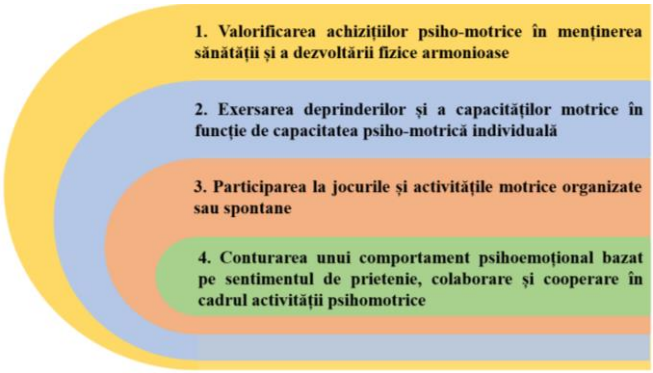

Fig.1 Competențele generale ale programei școlare la disciplina educație fizică și sport (propunere)

Apariția acestei competențe de socializare „*Conturarea unui comportament psihoemoțional bazat pe sentimentul de prietenie, colaborare și cooperare în cadrul activității psihomotrice*” echilibrează schema didactico-educativă, potrivit căreia avem o *competență generală*, din care se desprind *competențe specifice*, fomate și dezvoltate elevilor pe baza *unităților de învățare*, realizate prin intermediul *conținuturilor*, cu ajutorul *metodelor*, *mijloacelor* și a *formelor de organizare*, în vederea aprecierii și examinării în urma unui proces de *evaluare*. Neglijarea unui singur element va perturba întregul parcurs educativ.

9.2.Conținutul proiectării didactice specifică

Experimentul pedagogic desfășurat s-a axat pe o proiectare curriculară eșalonată, pe parcursul unui semestru școlar, mai exact semestrul al II-lea al anului școlar 2018-2019.

Proiectarea didactică a constat în elaborarea produselor curriculare cu caracter didactic, pe semestrul al II-lea:

- planul tematic anual sau eșalonarea grafică anuală a unităților de învățare la clasa pregătitoare;
- planul calendaristic semestrial (semestrul al II-lea) la clasa pregătitoare;
- proiectarea unităților de învățare destinate domeniului de conținut „*Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate*” la clasa pregătitoare;
- proiectele didactice la clasa pregătitoare;
- planul tematic anual sau eșalonarea grafică anuală a unităților de învățare la clasa I;

- planul calendaristic semestrial (semestrul al II-lea) la clasa I;
- proiectarea unităților de învățare destinate domeniului de conținut „*Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate*” la clasa I;
- proiectele didactice la clasa I;
- planul tematic anual sau eșalonarea grafică a unităților de învățare la clasa a II-a;
- planul calendaristic semestrial (semestrul al II-lea) la clasa a II-a;
- proiectarea unităților de învățare destinate domeniului de conținut „*Dezvoltarea trăsăturilor de personalitate*” la clasa a II-a;
- proiectele didactice la clasa a II-a;

9.3.Sistemul de evaluare utilizat

În principiu există patru tipuri de teste, însă aplicarea lor este diferențiată în funcție de nivelul de vârstă al clasei, astfel:

- evaluarea elevilor clasei pregătitoare s-a realizat prin intermediul a două teste (t 1, 2);
- evaluarea elevilor clasei I s-a realizat cu ajutorul a trei teste (t 1, 2, 3);
- evaluare elevilor clasei a II-a s-a realizat pe baza a patru teste (t 1, 2, 3, 4).

Testul nr.1 – „Propriile păreri”

Acest tip de test a avut aplicabilitate la toate clasele ciclului de achiziții fundamentale. Testul a constat într-un chestionar sociometric, elaborat după modelul autorului Zlate, compus doar din doi itemi, prin intermediul căruia se evaluează tipul de interacțiuni (pozitive și negative) ce ne dezvăluie totodată și poziția fiecărui individ în clasa școlară, dar și nivelul de coeziune al grupului, fără să implicăm deocamdată caracterul activ motric al lecției de educație. Evaluarea s-a realizat prin introducerea datelor într-o matrice sociometrică cu ajutorul căreia s-au calculat indicii sociometrici și s-a realizat sociograma colectivă care reflectă tipurile de relații interpersonale, valoarea acestora, precum și nivelul unității de grup, pe baza următoarelor formule (Zlate M. & Zlate C, 1982, p.42):

– indicele de status preferențial (I.s.p.);

$$\text{I.s.p.} = \frac{(Nr.de\ alegeri - Nr.de\ respingeri)\ primite\ de\ x}{N(numărul\ membrilor\ din\ grup)-1}$$

– indicele de status sociometric (I.s.s.);

$$\text{I.s.s.} = \frac{Nr.de\ alegeri\ primite\ de\ x}{N(numărul\ membrilor\ din\ grup)-1}$$

– indicele de coeziune al grupului (C.gr.) (Matei N., 1973, p.89).

$$\text{C.gr.} = \frac{\left(p_x^{0.5}+p_y^{1}+p_z^{1.5}\right)-\left(r_x^{0.5}+r_y^{1}+r_z^{1.5}\right)}{N(p_x+p_y+p_z+r_x+r_y+r_z)}$$

Testul nr.2 – „Propriile păreri revizuite/modificate”

Testul a vizat toți elevii prezenți la nivelul ciclului de achiziții fundamentale.

Testul „**Propriile păreri revizuite/modificate**”, asemănător primului test, constă tot într-un chestionar sociometric, elaborat după modelul aceluiași autor Zlate Mielu. Diferența dintre cele două teste o face în primul rând caracterul activ motric al lecției de educație fizică, evidențiat în conținutul celor doi itemi ai chestionarului, prin intermediul implicării elevilor într-o probă fizică (joc dinamic – care presupune cooperare, implicare și colaborare) și în al doilea rând modul de administrare pentru elevii clasei a II-a, ce implică două faze:

- faza unu, aplicarea testului înainte de desfășurarea jocului;
- faza doi, aplicarea aceluiași chestionar după desfășurarea jocului.

Testul nr.3 – „Comportamentul psihosocial”

Al treilea tip de test este folosit doar la nivelul clasei I și la nivelul clasei a II-a, unde elevii, pe lângă stăpânirea abilităților de scris și de citit, au și capacitatea de a înțelege termenii și de a rezolva cerințele acestui test.

Acest test s-a operaționalizat printr-o întrebare adaptată nivelului de înțelegere a elevilor și a fost redactată cu majuscule: „*Cât de foarte mult, mult, așa și așa, puțin, foarte puțin se comportă fiecare elev din clasă în timpul petrecut la ora de educație fizică și sport?”*, prin care se sugerează aprecierea trăsăturilor de personalitate manifestate de către colegi în timpul lecției de educație fizică.

Testul nr.4 – „Observați colegii”

Acest tip de test cu aplicabilitate doar la nivelul clasei a II-a, implică o probă practică – parcurgerea unui traseu aplicativ (executat în mod eficient și correct dar nu într-un timp cât mai scurt) și o probă scrisă – un chestionar sociometric, aplicat după desfășurarea probei practice de către toți elevii, în care aceștia sunt rugați să nominalizeze pe primii patru elevi care au parcurs corect traseul aplicativ și pe primii patru elevi care nu au reușit acest lucru. Un aspect special al acestui test este că printre cele opt nominalizări fiecare elev se poate trece și pe sine, fie printre executanții buni, fie printre cei slabi.

CAPITOLUL 10. ANALIZA ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR CERCETĂRII

10.1. Analiza comparativă și interpretarea rezultatelor la testul nr.1 „Propriile păreri” și testului nr.2 „Propriile păreri revizuite/modificate”

Fig.2 Valorile C.gr. la cele trei clase pregătitoare, T_i,T_f– testul „Propriile păreri”

Fig.3 Valorile C.gr. la cele trei clase pregătitoare, T_i,T_f– testul „Propriile păreri revizuite/modificate”, faza I

Fig.4 Valorile C.gr. la cele trei clase pregătitoare, T_i,T_f– testul „Propriile păreri revizuite/modificate”, faza II

Evoluția valorilor nivelului de coeziune la testul nr.1 „***Propriile păreri***”, pe fiecare nivel de vârstă al ciclului de achiziții fundamentale, denotă faptul că implementarea designului instructiv educativ privind formarea unei conduite de interrelaționare, coroborată cu formarea capacității psihomotoare a elevilor, reflectă această dezvoltare a spiritului social a conduitei elevilor care se menține și la alte posibile activități, ce nu implică sociomotricitate .

În ceea ce privește testul nr.2 „***Propriile păreri revizuite/modificate***”, comparând cele două testări (inițială și finală), se constată o evoluție mult mai accentuată a coezivității atât la faza I, cât și la faza II, ba chiar mai mult se evidențiază o evoluție a impactul social al potențalului lecției de educatie fizică, cu conținuturi exclusiv din jocuri dinamice, asupra nivelului de interelaționare a elevilor între cele două faze ale acestui test. Se poate observa cum elevii clasei a II-a, comparativ cu elevii clasei I și clasei pregătitoare înregistrează o pondere mult mai mare în ceea ce privește trecerea de la un statut de coeziune inferior la un statut de coeziune superior, depășind pragul de 0,21, evoluând de la un grup cu coeziune slabă la un grup cu început de coeziune.

Această creșterea semnificativă a nivelului de coeziune, cu o probabilitate de 99% la clasa pregătitoare și 95% la clasa I și clasa a II, a determinat o mai bună stăpânire a impulsurilor și dorințelor elevilor, astfel încât procesul de integrare socială, adaptarea copiilor la programul și la cerințele mediului societății, să se realizează facil, cursiv, fără un impact prea mare care să perturbe vizunea elevului.

10.2. Analiza comparativă și interpretarea rezultatelor la testul nr.3 „Comportamentul psihosocial”

In privinta dinamicii profilului psihosocial, evoluția fiecărui elev este diferită, este complexă, fiecare elev evoluează în anumite privințe iar la unele stagnează, fiecare elev are o rată mai mare sau mai mică de dezvoltare sau unii elevii evoluează pe toate planurile cercetării.

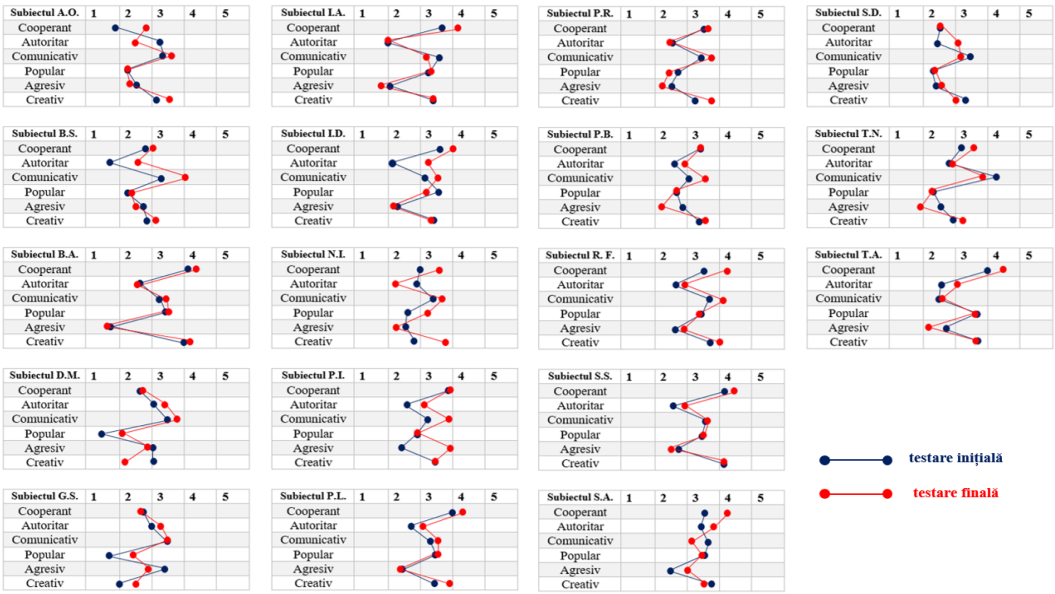

Fig.5 Nivelul clasei I – Dinamica profilului psihosocial al elevilor Școlii Nr.6 Pitești

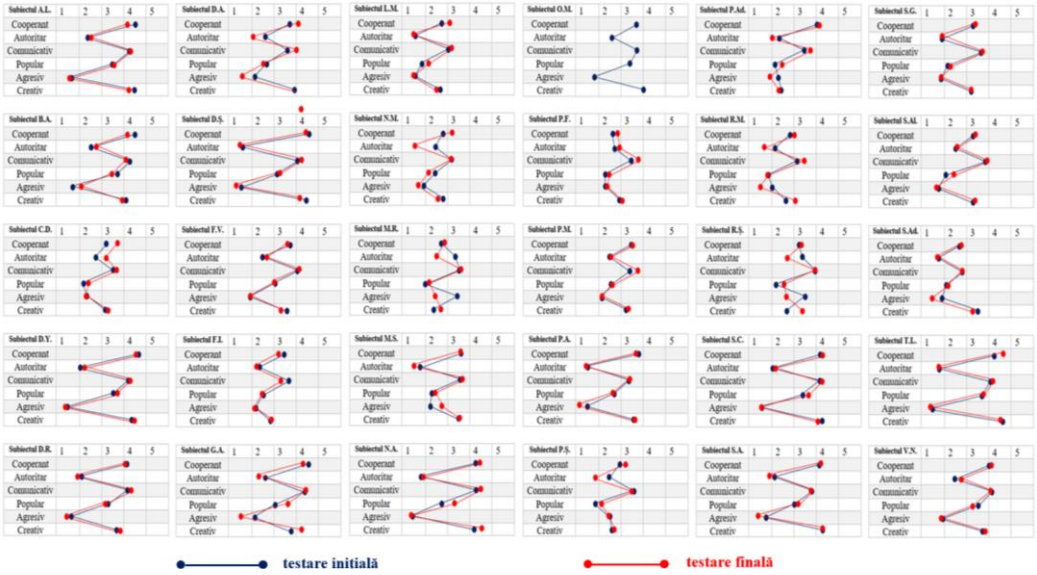

Fig.6 Nivelul clasei a II-a – Dinamica profilului psihosocial al elevilor Școlii Nr.6 Pitești

În ciuda ponderii mici a progresului privind dezvoltarea abilităților sociale, procesul de formare și îmbunătățire al acestora a înregistrat o dinamică pozitivă pe baza unei strategii didactice centrată pe formarea competenței specifice de socializare „*Conturarea unui comportament socio-emoțional bazat pe sentimentul de prietenie, colaborare și cooperare în activitatea psihomotrică*”, evidențiindu-se o optimizare a tuturor caracteristicilor de personalitate implicateși manifestate, dar și siguranță și încredere în propriul potențial psihomotric atât la nivelul elevilor clasei I cât și la nivelul elevilor clasei a II-a.

10.3. Analiza comparativă și interpretarea rezultatelor la testul nr.4 „Observați colegii”

Comparând rezultatele se observă cum conținutul jocurilor a pus accent pe conștientizarea imaginii comportamentale a colegilor dar și a imaginii de sine. Creșterea numărului de poziții ierarhice identice ale elevilor la testarea finală pune în evidență o evoluție a elevilor comparativ cu testarea inițială, ceea ce confirmă faptul că utilizarea jocurilor dinamice la ciclul de achiziții fundamentale, favorizează/facilitează formarea și manifestarea unei competențe specifice, prin cultivarea unor comportamente prosociale.

Prin analiza tuturor rezultatelor se constată că acest interval al achizițiilor fundamentale are nevoie de o dimensiune temporală mai mare pentru a își fructifica potențialul social și formarea unei competențe specifice în acest plan. Considerăm că educația fizică și sportul formează „abecedarul abilităților sociale” necesare conturării unei personalități puternice, încă din ciclul achizițiilor fundamentale.

Tabel nr.3 – Clasamentul aprecierilor obiective ale elevilor corelate cu clasamentul aprecierilor obiective ale profesorului la cele trei clase a II-a

Școala Nr.6/Nicolae Bălcescu Pitești							
Testare inițială				Testare finală			
Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor		Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor	
1	D.Y.	1	D.Y.	1	D.Y.	1.	D.Y.
2	G.A.	2	A.L.	2	D.A.	2,5	D.A.
3	L.M.	3	B.A.	3	G.A.	2,5	F.V.
4	M.S.	4	G.A.	4	D.Ş.	4	G.A.
5	D.R.	5	F.V.	5	M.S.	5	R.Ş.
6	A.L.	6	S.C.	6	F.V.	6	D.R.
7	S.G.	7,5	D.A.	7	S.C.	7	S.C.
8	R.M.	7,5	D.Ş.	8	L.M.	8	D.Ş.
9	S.C.	9	V.N.	9	V.N.	9	S.A.
10	O.M.	10,5	D.R.	10	T.L.	10	T.L.
11	F.I.	10,5	S.A.	11	F.I.	11,5	C.D.
12	P.Ad.	12	N.A.	12	D.R.	11,5	M.S.
13	D.Ş.	13,5	S.G.	13	S.G.	13	S.G.
14	S.Ad.	13,5	P.M.	14	R.M.	15	P.Ad.
15	N.M.	15	N.M.	15	C.D.	15	P.M.
16	S.G.	16,5	T.L.	16	N.M.	16,5	F.I.
17	P.A.	16,5	M.R.	17	P.Ad.	16,5	V.N.
18	F.V.	18	O.M.	18	S.A.	18	P.F.
19	V.N.	19	M.S.	19	S.Al.	19	N.M.
20	B.A.	20	P.Ş.	20	P.M.	20	S.Al.
21	R.Ş.	21	P.F.	21	A.L.	21	R.M.
22	P.F.	22	F.I.	22	R.Ş.	22	L.M.
23	M.R.	23	P.Ad.	23	P.F.	23	S.Ad.
24	P.Ş.	24	S.Ad.	24	N.A.	24	A.L.
25	N.A.	25	C.D.	25	M.R.	25	D.A.
26	S.A.	26	R.M.	26	D.A.	26	P.Ş.
27	T.L.	27	P.A.	27	S.Ad.	27	N.A.
28	C.D.	28	L.M.	28	P.Ş.	28	P.Ş.
29	D.A.	29	S.Al.	29	P.A.	29	R.A.
30	P.M.	30	R.Ş.				

Școala nr.16/Ion Luca Caragiale							
Testare inițială				Testare finală			
Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor		Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor	
1	C.A.	1	C.A.	1	I.M.	1	B.E.
2	B.E.	2	I.M.	2	C.A.	2	C.A.
3	I.C.	3	B.E.	3	P.E.	3	G.A.
4	I.M.	4	B.N.	4	B.E.	4	M.V.
5	P.E.	5	U.B	5	G.A.	6	I.M.
6	I.C.	6	V.I	6	M.G.	6	M.G.
7	B.N.	7,5	C.M.	7	Ş.A.	6	Ş.A.
8	P.F.	7,5	V.V.	8	V.A.	9,5	P.E.
9	R.G.	9	Ş.A.	9	I.C.	9,5	I.C.
10	U.B.	10,5	M.G.	10	D.A.	10	P.M.
11	V.A.	10,5	G.A.	11	R.R.	11	R.G.
12	D.A.	13	C.L.	12	P.M.	12,5	C.L.
13	C.L.	13	M.G.	13	C.L.	12,5	N.M.
14	P.M.	13	P.F.	14	N.M.	14,5	P.F.
15	G.A.	15	D.A.	15	U.B.	14,5	U.B.
16	N.P.	16,5	V.A.	16	M.V.	16	C.M.
17	M.G.	16,5	R.G.	17	V.V.	17	V.V
18	V.V.	18	N.M.	18	N.P.	18	D.A
19	P.A.	19	I.C.	19	P.F.	19	R.R
20	Ş.A.	20,5	R.R.	20	B.N.	20	N.P.
21	D.F.	20,5	P.E.	21	R.G.	21	V.A
22	C.M.	22	B.A.	22	D.F.	22	B.N.
23	R.R	23	D.F.	23	B.A.	23	P.A.
24	P.A.	24	P.M.	24	C.M.	24,5	D.F.
25	V.I.	25	P.A.	25	P.A.	24,5	V.I.
				26	V.I.	26	B.A.

Școala Gimnaziala Nr.1 Costeşti							
Testare inițială				Testare finală			
Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor		Clasificarea profesorului		Clasificarea elevilor	
1	N.A.	1	D.A.	1	D.A.	1	D.A.
2	D.A.	2	R.E.	2	B.I.	2	R.E.
3	A.M.	3	P.C.	3	P.C.	4	D.D.
4	D.B.	4	B.R.	4	S.R.	4	S.R.
5	D.L.	5	S.R.	5	I.M.	4	V.E.
6	D.R.	6	D.M.	6	G.A.	6,5	D.M.
7	G.A.	8	D.B.	7	D.R.	6,5	B.R.
8	T.M.	8	D.L.	8	R.E.	8	A.M.
9	B.R.	8	I.L.	9	D.D.	9,5	B.I.
10	S.R.	10	I.M.	10	C.E.	9,5	P.C.
11	D.D.	11,5	B.I.	11	J.M.	11,5	D.L.
12	I.M.	11,5	G.V.	12	D.L.	11,5	I.M.
13	D.A.	13	V.E.	13	G.V.	13	G.V.
14	P.C.	14,5	D.D.	14	G.I.	14	I.L.
15	R.E.	14,5	J.M.	15	D.B.	15	D.B.
16	I.R.	16	G.I.	16	D.C.	16	D.C.
17	G.V.	17	A.M.	17	P.A.	17,5	P.A.
18	I.L.	18,5	T.M.	18	T.M.	17,5	T.M.
19	V.E.	18,5	C.E.	19	D.M.	19,5	J.M.
20	G.I.	20	G.A.	20	A.M.	19,5	D.R.
21	C.E.	21	N.A.	21	B.R.	21	C.E.
22	B.I.	22	I.R.	22	V.E.	22	G.A.
23	D.C.	23	D.R.	23	Ş.A.	23	Ş.A.
24	J.M.	24	Ş.A.	24	N.A.	24	N.A.
25	P.A.	25	D.C.	25	I.L.	25	G.I.
26	Ş.A.	26	P.A.	26	I.R.	26	I.R.

CONCLUZII FINALE

1. Elevii ciclului de achiziții fundamentale pot să achiziționeze/formeze o competență generală prosocială în cadrul disciplinei educație fizică, atunci când strategia didactică este centrată pe metoda jocului, verigile tematice sunt rezolvate cu mijloace selectate/create exclusiv din categoria jocurilor dinamice și a parcursurilor aplicative, domeniul de conținut „*Dezvoltarea*

trăsăturilor de personalitate” iar formele de organizare a lecțiilor facilitează relațiile interpersonale de ajutor, susținere, încurajare, etc.

2. Implicarea afectivă a elevilor în lecția de educație fizică, prin intermediul unor mijloace educative cu caracter distractiv, educativ, formativ, specifice nivelului de vârstă contribuie la formare/ajustarea/dezvoltarea unui comportament prosocial, necesar integrării în colectiv/societate.

3. Astfel, s-a constatat atât îmbunătățirea relațiilor interpersonale ale elevilor, prin dinamica valorii atragerilor și a respingerilor pe parcursul cercetării cât și creșterea coeziunii de grup, ceea ce demonstrează justețea stabilirii unei competențe generale în sfera socială și operaționalizarea ei prin competențe specifice și la nivelul ciclului de achiziții fundamentale.

4. Rata de progres a trăsăturilor de personalitate a elevilor, înregistrată la finalul experimentului pedagogic, precum și creșterea capacitării de apreciere/autoapreciere obiectivă pe baza feedbackului „emoția primită – emoția transmisă” propus de noi la această vârstă, pune în evidență atât componenta psihomotrică, cât și componenta psihosocială și poate determina măsuri organizatorice de reorganizarea a grupurilor școlare.

5. Utilizarea sistemului de evaluare a atitudinilor psihosociale pe baza feedbackului „emoția primită – emoția transmisă” facilitează o evaluare obiectivă și eficientă a activității specifice disciplinei educație fizică școlară.

6. Rezultatele cercetării pun în evidență valențele procesului instructiv-educativ a disciplinei educație fizică, activităților motrice formale, în procesul de educare a capacității de socializare a copiilor, proces care trebuie început de timpuriu și continuat progresiv pe moment ce copiii înaintează în vârstă.